

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

BİLGİ BELGE MERKEZİ(BBM)

Döküman Bilgileri

EMO BBM Yayın Kodu	: 16
Raporun Adı	: Diplomaların ve yeterliklerin mesleki ve akademik tanınırlığı
Raporun Yayın Tarihi	: ??
Yayın Dili	: Türkçe
Raporun Konusu	: Diplomaların ve yeterliklerin mesleki ve akademik tanınırlığı-TÜBİTAK
Raporun Kaynağı	: TÜBİTAK, ??
Anahtar Kelimeler	: Diplomaların ve yeterliklerin mesleki ve akademik tanınırlığı
Yazar 1	: TÜBİTAK
Yazar 2	:

Açıklama

Bu doküman Elektrik Mühendisleri Odası tarafından açık arşiv niteliğinde olarak bilginin paylaşımı ve aktarımı amacı ile eklenmiştir.

Odamız üyeleri kendilerine ait her türlü çalışmayı EMOP/Üye alanında bulunan veri giriş formu aracılığı ile bilgi belge merkezinde yer almasını sağlayabileceklerdir. Ayrıca diğer kişiler çalışmalarını e-posta (bbm@emo.org.tr) yolu ile göndererek de bu işlemin gerçekleşmesini sağlayabileceklerdir. Herhangi bir dergide yayınlanmış akademik çalışmaların dergideki formatı ile aynen yer almaması koşulu ile telif hakları ihlali söz konusu değildir.

Elektrik Mühendisleri Odası Bilgi Belge Merkezi'nde yer alan tüm bilgilerden kaynağı gösterilerek yararlanılabilir.

Bilgi Belge Merkezi'nde bulunan çalışmalardan yararlanıldığında, kullanan kişinin kaynak göstermesi etik açısından gerekli ve zorunludur. Kaynak gösterilmesinde kullanılan çalışmanın adı ve yazarıyla birlikte belgenin URL adresi (http://bbm.emo.org.tr/genel/katalog_detay.php?katalog=4&kayit=16) verilmelidir.

TÜBİTAK

4. DİPLOMALARIN VE YETERLİKLERİN MESLEKİ VE AKADEMİK TANINIRLIĞI

Avrupa Topluluğu (ve Avrupa Birliği) tarafından kabul edilmiş bulunan temel özgürlükler arasında Topluluk vatandaşlarının ve hizmetlerin iç sınırlara takılmadan serbestçe hareket edebilmesi yer almaktadır. Serbest dolaşım kavramı mesleklerin icrası ve eğitimin yapılması konusundaki Avrupa dayanağı olurken, akademik ve mesleki amaçla yeterliklerin tanınması Avrupa hareket noktasını oluşturmaktadır.

Mesleki tanımanın amacı yasal hükümlere bağlı olarak bir Avrupa meslek ortamı yaratmak; daha çok özendirmeye bağlı olarak yürütülen akademik tanımanın amacı ise eğitimin Avrupa boyutunu güçlendirmektir. Her iki tanıma da, üye ülkelerin değişik ulusal öğrenim sistemlerinden ve iş yerlerini yabancı uyruklulara açmaktaki isteksizliklerden kaynaklanan ve profesyoneller ile öğrencilerin serbest dolaşımalarını engelleyen etkenleri ortadan kaldırmaktadır.

Üç yıllık ve daha uzun olan yükseköğretim programları diplomalarının tanınma ilkeleri 89/48/EEC sayılı Konsey direktifi (Ref. 14) ile düzenlenmiştir. Bu direktif aynı zamanda, Avrupa eğitim sistemleri yeterlik koşullarının harmonizasyonu için genel siyasi ve yasal tabanı sağlamıştır. Bu direktifin dışında kalan daha kısa süreli (en az bir yıl) eğitim diplomalarının tanınması ise 92/51/EEC sayılı direktifte (Ref. 15) ele alınmıştır. 89/48/EEC direktifi ile kurulan tanıma sistemi,

- bir ülke eğitim programının başka bir ülkede tanınması için belirli kural ve prosedürlerin bulunması gereği,
- eğitim düzeylerinin karşılaştırılabilmesi,
- ulusal bilgi merkezleri aracılığı ile geliştirilecek Avrupa bilgi ağları ve koordinasyon yolu ile sistemin desteklenmesi

özelliklerini taşımaktadır.

Direktif sonucu, 1992 yılında başlayarak profesyonellerin üye ülkelerde iş bulabilmeleri istisnalar dışında sistemli olarak gerçekleşmektedir. Daha önce bazı işkollarında sağlanmış olan dolaşım olanağının yetersiz yaygınlaşma hızı üzerine çıkartılan direktif, o zamana kadar sektörler bazında çıkartılmış olan direktiflere göre daha genel olup önceki direktiflerin kapsamadığı diplomaları da kapsamaktadır.

4.1. MESLEKİ TANINIRLIK

Mesleki tanınırılık, bir Topluluk ülkesinde bazı yeterlikleri kazanarak o ülkede meslek icra hakkını elde eden bir kişinin, başka bir üye ülkede zorlukla karşılaşmadan mesleğini icra edebilmesi diye tanımlanabilir. Mesleki tanıma iki sınıfta toplanmıştır:

i.Yasal Mesleki Tanınırılık

Belli bir meslekte çalışabilme hakkı, genelde o ülkede verilen diploma(lara) sahip olunmasını gerektirmektedir. Bu durumda ev sahibi ülke dışarıda elde edilmiş yeterliklerin

kendi koşullarını ne kadar sağladığını değerlendirmek isteyecektir. Bu istekten doğacak engelleri önlemek üzere AT tarafından direktifler yayınlanmış ve bütün düzenlenmiş meslekler (regulated professions) için mesleki tanınırlık hakkı kabul edilmiştir. Direktifte "diploma",

- bir üye ülkenin yetkili otorite (competent authority) tarafından kendi yasalarına, düzenlemelerine ve idari koşullarına göre verilmiş olan,
- diploma sahibinin bir üniversite veya yüksek öğrenim kurumunda, orta öğrenim sonrası en az üç yıllık bir programı ve gerekli mesleki eğitimi başarı ile tamamladığını gösteren, diploma sahibinin o ülkede meslek icra etmek üzere yeterliğini onaylayan

belge olarak,

"düzenlenmiş meslek" ise düzenlenmiş mesleki faaliyetleri kapsayan meslek olarak tanımlanmıştır. Düzenlenmiş mesleki faaliyet, doğrudan veya dolaylı olarak yasalara, düzenlemelere ve idari koşullara bağlı olarak diploma verilen, unvanları tanınan faaliyettir. Yukarıdaki koşulun sağlanmadığı durumda, eğer mesleğin yüksek standartlarını korumak amacı ile çalışan bir meslek kuruluşu bulunuyor ve bu kuruluş,

- üyelerine bir diploma veriyor,
- tanımladığı mesleki tutuma üyelerinin uymasını sağlıyor,
- üyelerine unvan kullanma hakkı veriyor veya bir diplomaya karşı gelen statülerden yararlanmalarını sağlıyor

ise, böyle bir meslek faaliyeti de düzenlenmiş faaliyet sayılmaktadır.

ii. Fiili Mesleki Tanınırlık

Ev sahibi ülkede bir mesleğin düzenlenmiş olmaması durumunda, o meslek için başka bir ülkeden alınmış yeterlik belgeleri sahipleri haksız rekabet ile karşılaşmaktadır. Buna karşı, ulusal eğitim programlarını topluluk içinde tanıtan enformasyon sistemleri ile değişik mesleklerin tanınırlığı sorunu çözümlenmeye çalışılmaktadır.

Avrupa Birliği'nin tek pazar ilkesi çerçevesinde AT Anlaşmasının 57. Maddesi uyarınca çıkarılan direktifler ile yasal mesleki tanınırlık bağlayıcı konuma getirilmiştir.

4.1.1. 1992 Yılı Öncesi Durum

89/48/EEC direktifi öncesinde özellikle sanayi işkollarının, esnaf işkollarının ve ticari faaliyetin AT içinde liberalleştiği görülmektedir. Profesyonellerin meslek deneyiminin ev sahibi ülkede tanınmasına bağlı olan bu liberalleşme;

- sanayi ve zanaat kollarında toptancı ve aracı ticareti (1964),
- sanayi ve zanaat (1964)
- perakendeci ticareti (1968),
- lokanta, bar ve otel hizmetleri (1968),
- gıda sanayii ve meşrubat üretimi (1968),
- kömür için toptancı ticareti (1970),
- toksik ürünlerin ticareti (1974),

- çeşitli faaliyetler (1975),
- seyyar faaliyetler (1975),
- sigorta ve borsa acentaları (1976),
- ulaşım acentaları (1982),
- berberler (1982)

ile ilgili olarak çıkarılan direktiflerle sağlanmıştır.

Daha karmaşık önlemlerin gerektiği ve mesleki eğitim başta olmak üzere bir dizi harmonizasyonun söz konusu olduğu meslekler (örneğin sağlık) için, işkolu başına iki tür direktif bulunmaktadır:

i. Eğitimi/yetişmeyi harmonize ve koordine etmek üzere çıkarılan koordinasyon direktifi: Bu direktif, diplomaların verilmesi ve karşılıklı tanınması için uyulacak niteliksel (program içeriği) ve niteliksel (eğitim yılı sayısı, ders sayısı) ölçütleri saptamaktadır. Koordinasyonun üç ana özelliği bulunmaktadır;

- minimallik: her üye ülkenin kendi diplomaları için fazladan koşulları bulunsa bile, başka bir ülke diplomasını bu fazla koşulları aramaksızın tanıyacaktır.
- bağlayıcılık: eğitim ve öğrenim, direktifle belirtilen minimal koşullara uygun olmak zorundadır.
- esneklik: koordinasyon, üniversitelerin bağımsızlıklarına karşıacak ölçüde eğitim ve öğrenimin ayrıntılarına girmeyecektir.

ii. Diplomaların otomatik olarak tanınırlığını sağlayan karşılıklı tanıma direktifi: Eğer bir diploma AT standartlarına uygun ise, içeriğine daha fazla girmek gerekmecektir.

İkinci grup direktifler, aşağıdaki meslekler için çıkarılmıştır:

- Sağlık hizmetleri: doktorlar (1979), hemşireler (1979), diş hekimleri (1979), Veterinerler (1978), ebeler (1983), eczacılar (1987).
- Karayolu yolcu ve mal taşımacılığı: çalışma ölçütleri (1974, 1977, 1988) işyeri açma izni (1979), hizmet sunma (1992).
- Avukatlık: değişik ülke avukatlarının mesleki işbirliği (1977) (bu alanda ulusal unvanlar tanınmakla birlikte diplomaların tanınması henüz tam olarak gerçekleşmemiştir).

4.1.2. 1992 Yılı Sonrası Durum

1992 yılından başlayarak geçerli olan 89/48/EEC direktifi, yukarıda açıklanan sektör direktiflerinden şu yönleri ile ayrılmaktadır:

i. Sektör direktiflerinin düşey yaklaşımı yerine yatay bir yaklaşım benimsenmiş ve genel tutulmuştur. En az üç yıllık bir eğitimi öngören ve özel direktiflerin konusu olmayan düzenlenmiş tüm faaliyetler için geçerlidir. O güne kadar çok sınırlı hakları olan öğretmenler, mühendisler, gözlükçüler, kinesiterapistler, ruhsatlı muhasebeciler, avukatlar vb., bu direktiften yararlananlar arasındadır.

ii. Direktif örnek bazında işlemektedir. Her üye ülke, sadece kendi vatandaşları için koyduğu koşullara bakarak göçmen adayın diplomasını incelemek ve eğitim ve yetişmesini değerlendirmekle yükümlüdür. Herhangi bir otomatik olarak kabul edilmiş diploma listesine izin vermeyen bu yaklaşımın iki ana kuralı vardır:

- Sistem, üye ülkeler arasındaki karşılıklı güvene ve eğitim-öğrenim düzeylerinin karşılaştırılabilir olduğu anlayışına dayanmaktadır. Bir üye ülkede çalışmak için uygun niteliklere sahip olan, diploması bulunan ve gerekli ek eğitimi almış olan profesyonellerin düzenlenmiş bir meslekte çalışmasına ev sahibi ülke tarafından engel olunamaz. Bunun için Avrupa Birliği içinden alınmış bir diplomaya sahip olunması veya üçüncü bir ülkeden alınmış diplomanın bir üye ülke tarafından tanınmış olması ve o ülkede üç yıllık mesleki tecrübe ile desteklenmiş olması yeterlidir.
- Eğitim ve yetiştirme sistemi değişik olan ülkeler söz konusu olduğunda, üye ülke açıkları kapatmak için bazı koşullar getirebilir;
 - o eğer ders programları arasında bir yıldan çok fark var ise, fazladan meslek tecrübesi aranabilir. Bunun süresi, eksik olan eğitim süresinin iki katını aşamaz. Ehliyetli bir profesyonelin gözetiminde tamamlanacak eğitim süresi ise, eksik olan eğitim süresini aşamaz.
 - o eğer ders içerikleri önemli ölçüde değişik ise, göçmen aday ya ehliyetli bir profesyonelin gözetiminde üç yıla kadar bir adaptasyon dönemi geçirmeyi kabul eder ya da eksik olan konuların bir bölümü veya tamamı için yetenek sınavına girer. Ulusal hukukun ayrıntılı olarak bilinmesi gereken hukuk işkollarında ve Konsey'in kabul ettiği bazı diğer mesleklerde, istisna olarak evsahibi ülke anılan seçimi kendisi yapabilir ve sınav koyabilir.

iii. Direktif usul yönünden,

- evsahibi ülkenin her başvuruyu dört ay içinde sonuçlandırma zorunluluğu,
- evsahibi ülke kararında gerekçelerin ve itiraz yollarının içerilmesi,
- genel sistemin benzer biçimde uygulanmasını denetlemek üzere, Konsey himayesinde üye ülkelerce atanmış bir koordinatörler grubu bulunması

koşullarını koymuştur.

4.1.3. Sektörel Uygulamalar

89/48/EEC direktifini izleyen 3.1.1994 tarihli Avrupa Birliği Resmi Gazetesi'nde mesleki yeterliliğin karşılıklı olarak tanındığı iş kollarının ve onaylayan ülkelerin listesi yayınlanmıştır:

- Hukuk işkolları: avukatlar.
- Tıp işkolları: doktorlar, hemşireler, diş hekimleri, veterinerler, ebeler, eczacılar.
- Mimarlık.
- Ticaret ve araçlar: toptancılar; ticaret, sanayi ve el işçiliği araçları; serbest çalışan perakendeciler; serbest çalışan kömür ticareti toptancıları veya araçları; toksik ürünlerin ticareti ve dağıtımı; seyyar faaliyetler; serbest çalışan ticaret acentaları.
- Sanayi ve zanaat: imalat ve proses sanayileri; madencilik ve taş ocakları; elektrik, gaz ve temizlik hizmetleri; gıda imalatı ve meşrubat sanayicileri; petrol ve doğal gaz arayıcılığı.

- Ulaşım a it hizmetler.
- Film sanayii.
- Diğer sektörler (emlakçılık vs. ticari hizmetler, lokantacılık vb. kişiye yönelik hizmetler, çeşitli faaliyetler, berberlik).
- Tarım.
- Diğerleri.

Yukarıdaki işkolları arasında mühendislik dalları bulunmamaktadır. Direktif sektör listelerinde mühendisliğe atıf bulunmaması iki yoldan açıklanabilir;

- her biri güçlü örgütlere ve köklü geleneklere sahip olan ulusal mühendislik mesleği kuruluşları arasında "Avrupa Mühendisi" için görüş ortaklığı ve harmonizasyon henüz sonuçlanmamıştır,
- mühendislik mesleklerinin Topluluk içinde tanınması ve profesyonellerin istihdamı acil bir sorun değildir.

4.2. MÜHENDİSLİK AKREDİTASYONU

Mühendislik meslekleri ile ilgili kalite değerlendirmesi uygulamalarının bir Avrupa sistemine oturtulmasında görev alması beklenen kuruluşlar arasında Avrupa Ulusal Mühendis Örgütleri Federasyonu (FEANI) de bulunmaktadır. Ama bu hizmet halen ulusal sistemler tabanında yürütölmektedir.

İngiltere'de, mesleğin kalite denetiminde akreditasyon kurumları olarak söz sahibi olan İngiliz Mühendis Odaları, Konsey'ce mesleğin düzenlenmişliğini garanti ettiğı onaylanmış Avrupa meslek kuruluşları arasındadır.

Üniversite sistemimizin yapılanmasına örnek alınan Alman eğitim sisteminde, bu çalışmada tanımlandığı anlamda bir yükseköğretim kalite değerlendirmesi henüz bulunmamaktadır. Mühendislik diplomasının sağladığı yetkiler değişik yasalarla tanınmıştır. Alman Mühendis Odaları, devlet ile gayri resmi fakat yakın ilişkiler içinde (danışmanlık vb.) çalışmaktadır. Mesleğin tanımlandığı yasalar dışında, ücret ve memuriyet kanunları, inşaat kanunu, çevre koruma kanunu vb. düzenlemeler bulunmaktadır.

Gene ulusal sistemimizin etkilendiğı Fransa'da ise, Fransız Mühendisleri ve Bilimcileri Ulusal Konseyi, bu toplumu yönetime karşı temsil etmektedir. Hükümete bağı olmayan Ulusal Konsey, bir kamu hizmeti kurumu olarak tanınmıştır. Bu ülkede,

- Mühendislik Unvanları Komisyonu (CTI) tarafından akreditasyon verilmekte ve CTI'nın 32 üyesi, Araştırma ve Yükseköğretim Bakanlığı'nca atanmaktadır,
- bir mühendislik okulundan alınan ehliyetli mühendis unvanı yasalar ile korunmuştur.

Akreditasyon konusunda köklü bir geleneğı sürdürmeleri nedeni ile İngiliz Mühendis Odaları akreditasyon sistemi aşağıda özetlenmiştir (ayrıca Ref. 23'e bakınız).

4.2.1. Akademik Programların Akreditasyonu

i. Programlarda şu genel nitelikler aranır:

- Programların açıkça tanımlanmış ve ulaşılabilir amaçları bulunmalıdır.
- Müfredat, öğrencilerin ilgili diğer disiplinleri tanımalarına izin vermelidir.
- Kuram ve uygulamanın tümleşmesi temel bir gereksinimdir. Özellikle proje çalışmalarının denetimi ve değerlendirilmesinde sanayi ile işbirliği yapılmalıdır.
- Programlar, mezunların mühendisliğin sosyal ve idari yönlerini takdir etmesine yardımcı olmalı, zaman ve maliyetlerin etkin yönetimi ile mühendislerin topluma karşı sorumlulukları konusunda bilinçlendirmelidir.
- İmtiyazlı Mühendis (Chartered Engineer) adayının sahip olması gereken tasarım ve imalat kavramları, yasal mevzuat bilgisi ve mühendislik problemleri ile başedebilecek bir güven verilmelidir.
- Öğrencilerin başarı değerlendirmesi, hem öğrencinin potansiyelinin hem de sanayi açısından olası performansın göstergesi olmalıdır.
- Programlar üstün nitelikli öğrencileri çekebilmeli, öğrenci grupları arasındaki farklar ilk sınıflarda giderilmeli, son aşamalarda ise eğitim ve mesleki etkinliklerin arasında köprü görevi yapan projeler ile kişisel girişim ve karar verme öğeleri işlenmelidir.

ii. Aranan özel nitelikler ise programın şu konularını kapsar:

- Öğrenci kalitesi.
- Personel kalitesi.
- Ders kalitesi (hedefler ve felsefe, yapı ve içerik)

iii. Bunların dışında,

- başarının değerlendirilmesi,
- sanayi ile tanışıklık,
- kurumun öğrenciye sağladığı ortam ve olanaklar

değerlendirmenin diğer ana başlıklarını oluşturur.

iv. Akreditasyon süreci,

- ilgili programı yürüten bölümün başvurusu ile başlar ve bölüm gerekli belgeleri Oda'ya iletir,
- bu belgeler ön incelemeye alınır, akademik toplumun ve sanayinin dengeli olarak temsil edildiği bir akreditasyon jürisi (panel) kurulur,
- jüri kurumu yerinde ziyaret eder, akademik personel ile programların amaçlarından öğrenci kabulüne kadar geniş bir alanda görüşmeler yapar,
- jüri seçilmiş öğrenci grupları ile görüşür,
- jüri ziyaretin sonunda personel ile bir daha görüşerek ilk izlenimlerini aktarır,
- ziyaret sonrası ayrıntılı bir rapor hazırlanır. Akreditasyon için jüri önerisini içeren bu rapor Oda'nın akreditasyon komitesine sunulur. Gizli tutulan rapor üzerinde komitece varılan karar Yeterlik Kurulu'na iletilir,
- akreditasyon kararı, yapıcı eleştirilerle birlikte kuruma gönderilir,

- akreditasyon en çok beş yıllık bir dönem için verilir. Özel zayıflıkların giderilmesi için kısa dönemli akreditasyon uygulanabilir,
- kararın olumsuz çıkması durumunda, iyileştirme çabalarına olanak tanımak ve mezuniyet aşamasındaki öğrencileri korumak üzere kuruma iki yıllık bir mühlet tanınır. Bu dönemin sonunda ikinci bir ziyaret yapılır,
- akredite edilmiş dersler, yıllık bültenlerde yayınlanır.

4.2.2. İşyeri Eğitim Programlarının Akreditasyonu

İşyerlerinin, işyeri eğitime/yetiştirmeye ilgilenmeleri gereken temel ve yaşamsal bir olay olarak bakmaları beklenmektedir.

i. İşyeri eğitiminin amaçları,

- adaylara geniş bir mühendislik ve işyeri örgütlenmesi bilgisi vermek.
- mevcut pratik ve analitik teknikleri en iyi biçimde kullanmalarını sağlamak,
- mühendislik projelerini üstlenebilecek, bu projelerin içerdiği teknik, yönetsel, yasal, güvenlik, ekonomik, mali, ticari ve sosyal etmenleri değerlendirebilecek formasyonu vermektir.

Oda, işyeri eğitiminden adayların,

- imtiyazlı mühendis davranışını sergilemelerini,
- işyerinde gerekli standartlar için uygun önlemleri alabilmelerini,
- işyeri ilişkilerinde ve topluma karşı sorumluluk taşımalarını,
- kuramsal bilgilerini mesleklerinde uygulayabilmelerini,
- endüstriyel ilişkilerin önemini takdir edebilmelerini,
- başka görüşleri anlayabilmeleri ve kuruluş içinde her düzeyde tutarlı ilişkiler kurabilmelerini,
- bir endüstriyel kuruluşu etkileyen ekonomik, insangücü, işletme, bakım, malzeme ve çevre üzerine iş bilgisine sahip olmalarını,
- iyi bir mühendislik pratiğine ve liderlik yeteneğine olan gereksinmeyi takdir edebilmelerini

bekler.

ii. Programın aranan özellikleri;

- üst düzey yönetim desteği,
- profesyonel mühendis oluşumuna katkı,
- amacı belli olan etkinlikler,
- imtiyazlı mühendis için mesleki eğitim ortamı,
- adayın gelişme sicili,
- programın tasarımı, denetimi ve denetlenmesine olan profesyonel mühendis katkısı,
- tecrübeli imtiyazlı mühendislerce yönlendirilen bir danışmanlık sistemi,
- danışmanların eğitimi ve standartlarının denetimi,
- başarı değerlendirme sistemi,
- yeterli kadro ve kaynak

konularını kapsamaktadır.

iii. Akreditasyon süreci,

- başvuru,
- akreditasyon jürisinin oluşturulması,
- işyeri ziyareti,
- sonuç raporunun hazırlanması

aşamalarından oluşur. Akreditasyon süresi beş yıl olup, daha kısa süreli akreditasyonlar da mümkündür.

Akreditasyonun bir amacı da, yeni mezunların uygun yetiştirme olanaklarına sahip işyerlerini seçmelerine yardımcı olmak olduğundan, akredite edilmiş yetiştirme programları düzenli olarak ilan edilir.

4.3. AKADEMİK TANINIRLIK

Diplomaların veya öğrenim sürelerinin akademik olarak tanınması, bir ülkede başlamış öğrenimin başka birinde tamamlanıp diplomanın ikinci ülkeden alınabilmesi, bir ülkede alınan derslerin başka birinde akademik programa saydırılması (hatta bu serbestliğin lisansüstü çalışmaları da kapsamı), birbirinden oldukça değişik olan ulusal eğitim sistemlerinin tümleştirilmesi gibi zor bir sorunla ilgilidir. Bu nedenle akademik tanıma, mesleki tanıma gibi tüm eğitim konularını kapsayan bir tek pazar mantığı ile ele alınamaz. Burada amaç, AT Anlaşması'nın 126. Maddesi'nde de belirtildiği gibi, ulusal kimlikler korunurken ulusal eğitim sistemlerine Avrupa boyutunu vermektir (bu yaklaşım ile, eğitim yerine çalışma alanlarını karşılaştıran mesleki tanıma yaklaşımı arasındaki farka dikkat edilmelidir). Akademik tanınırılık genelde iki sınıfı ayrılmaktadır.

i. Birikimli Akademik Tanınırılık

Geleneksel öğrenci dolaşımı olan bu sistemde, bir ülkede öğrenimini tamamlayan ve diplomasını alan öğrenci diplomanın yeterliğini kabul eden başka bir ülkede daha ileri bir öğrenime başlamaktadır.

ii. Saydırmalı Akademik Tanınırılık

Bu sistemde, bir ülkede programına kaydolan öğrenci, bazı derslerini başka bir ülkede almakta ve dışarıda geçirdiği süre kendi programına sayılmaktadır. Akademik tanınırılık konusu, diğer bölümlerde de (Bölümler 2,3 ve 5) kapsanmıştır.

4.4. MESLEKİ VE AKADEMİK TANINIRLIKLARIN ORTAK NOKTALARI

Her iki tanınırılığı birlikte ele almaya olanak tanıyan birçok nokta bulunmaktadır;

1. iki tanınırılık da, serbest dolaşım hakkının kullanabilmesi için gereklidir,
2. meslek amaçlı yeterlik tanınırılığı uygulamada yükseköğretimin değerlendirilmesi ile yakından ilgilidir,
3. sürekli öğrenimin gündeme geldiği bilgi toplumunda, meslek faaliyeti ile yeni becerilerin kazanılmasına yönelik ve değişik yaşlarda başvurulmuş öğrenim faaliyeti arasındaki ayırım azalmaktadır,

4. bir profesyonel, değişik dönemlerinde akademik tanınırlık ile mesleki tanınırlıktan birine ihtiyaç duyulabilir veya o tanınırlığı kullanmak isteyebilir,
5. birikimli akademik tanınırlık ile yasal mesleki tanınırlık idari yönden farklı tabanlara sahip olmakla birlikte, diploma-istihdam ilişkisi açısından benzeşmektedir. Bu bağlamda, akademik tanınırlıktan sorumlu makamın zaman zaman mesleki tanınırlığa da baktığı görülmektedir.